ชื่อเรื่อง

การพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของนักเรียน โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี

ผู้วิจัย

ลักขณา ศรีสารคาม

ปริญญา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา คร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล

ประธานกรรมการ

คร.สมบัติ ฤทธิเคช

กรรมการ

มหาวิทยาสัยราชภัฏมหาสารคาม 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานอาชีพหัตถกรรม
พื้นบ้านของนักเรียนโดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี กลุ่มเป้าหมายการวิจัยคือ 1) นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 33 คน 2) ครูจำนวน 27 คน สังกัดโรงเรียนบ้านหนองหว้า
โนนทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารกาม เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2552 3) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองหว้าโนนทอง จำนวน
33 คน และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้รู้ของชุมชนบ้านหนองหว้าโนนทองจำนวน 10 คน
เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสำรวจความด้องการการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงาน
อาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของนักเรียนโดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี 2) การสนทนากลุ่ม
3) เรื่องเล่าเร้าพลัง 4) การสกัดขุมความรู้ 5) การสังเคราะห์แก่นความรู้ 6) การสังเกต
พฤติกรรมการเรียนรู้ 7) การถอดบทเรียน และ 8) เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความต้องการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของ นักเรียน โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) ครูโรงเรียนบ้านหนองหว้าโนนทอง 3) ผู้ปกครองและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งสิ้น 103 คน เป็นเพศชาย 38 คน กิคเป็นร้อยละ 36.89 มีอายุอยู่ ในช่วง 31 - 40 ปี มากที่สุด กิดเป็นร้อยละ 33.01 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มากที่สุด 39 คน กิดเป็นร้อยละ 37.87 เรื่องที่ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มต้องการให้จัดกิจกรรม การเรียนรู้มากที่สุด ลือการทอผ้าและเก็บขิด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 62.13 และผู้ให้ ข้อมูลให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานอาชีพหัตถกรรม พื้นบ้านของนักเรียนโดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี จากแบบสำรวจแบบปลายเปิด สรุปได้ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้ยืดหยุ่นได้ตาม ความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น ๆ 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรแนะนำขั้นตอนการทำงานอย่าง ละเอียดรวมทั้งเทคนิคเพิ่มเติมประกอบการออกแบบงาน 3) การนำกระบวนการเทคโนโลยีมา ประกอบในการพัฒนากระบวนการควรดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ 4) ควรใช้สื่อเทคโนโลยีมา ประกอบการออกแบบ 5) ควรปลูกฝังคุณธรรมในการทำงาน ความอดทน ความเอื้อเพื่อ เผื่อแผ่ และรักการทำงาน 6) ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรสอดแทรกมารยาททางสังคมเพื่อให้ นักเรียนได้ประพฤติตนให้เหมาะสมกับบุคกลและสถานที่

2. การพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของนักเรียน โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี พบว่า กระบวนการทำงานอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของ นักเรียนประกอบด้วยขั้นตอนการทำงาน 7 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นกำหนดปัญหา โดยการสำรวจ ความต้องการในการพัฒนาทักษะกร<mark>ะบ</mark>วนการทำงานอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของนักเรียน พบว่า หัตถกรรมพื้นบ้านที่ต้องการนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือการทอผ้าเก็บขิด 2) ขั้นรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสนทนากลุ่ม พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าเก็บขิดมี 5 ประเด็น คือ ประวัติความเป็นมาของการทอผ้าในหมู่บ้านหนองหว้า วิธีการทอผ้าเก็บขิด วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือในการทอผ้าเก็บขิด การออกแบบลวดลาย และการนำผ้าขิดไปใช้ ประโยชน์ 3) ขั้นเลือกวิธีแก้ปัญหาโดยวิธีการสนทนากลุ่ม พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 5 ฐานคือ ฐานคอกฝ้าย ภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ นางวิลัย บรรภูมิ ฐานเส้นค้าย ภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ นางบัวใช กางโม่ ฐานย้อมสี ภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ นางบัวลอย แสนโกฏิ์ ฐานกางหูก ภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ นายเรียน จำนงศิล และฐานเก็บขิค ภูมิปัญญา ท้องถิ่นคือ นางสมจิต ทันโท 4) ขั้นออกแบบปฏิบัติการ ใช้เรื่องเล่าเร้าพลัง การสกัด ขุมความรู้ และการสังเคราะห์แก่นความรู้ โดยให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเล่าเรื่องราวและ ประสบการณ์ผ่านฐานการเรียนรู้ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติและสกัดขุมความรู้หลังการ ปฏิบัติการในแต่ละฐาน และสังเคราะห์แก่นความรู้โดยหลอมรวมความรู้และรวมความรู้ เป็นหมวคหมู่ เพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องการทอผ้าเก็บขิด 5 ขั้นทคสอบ โคยการสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้และตรวจผลงานนักเรียน พบว่า พฤติกรรมในการเรียนรู้การพัฒนา ทักษะกระบวนการทำงานอาชีพหัตถกรรมโคยใช้กระบวนการเทคโนโลยีที่นักเรียนแสดงออก ได้อย่างชัดเจน คือพฤติกรรมในการวางแผนการทำงาน ส่วนผลงานผ้าขิดของนักเรียนนั้น พบว่า สามารถนำไปใช้งานได้ดีแต่มีข้อที่ต้องปรับปรุงคือการเลือกใช้สีเส้นด้าย 6) ขั้นปรับปรุงแก้ไข โดยวิธีการถอดบทเรียน พบว่า นักเรียนสามารถรวบรวมขั้นตอนการทอผ้า เก็บขิด และหาจุดเด่น - จุดด้อยที่ต้องปรับปรุงในขั้นตอนการพัฒนาผลงานได้และ 7) ขั้นประเมินผล โดยใช้เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสาม กลุ่มตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลขั้นตอนการทอผ้าเก็บขิด พบว่า ทุกฝ่ายขอมรับองค์ ความรู้ที่นักเรียนสร้างว่าข้อมูลถูกต้องตรงตามบริบทของชุมชนและวัฒนธรรมที่สืบทอด ต่อกันมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY TITLE: The Working Process Skill Development in Local Handicraft Work of

Students Using Technology Process.

AUTHOR: Luckana Srisarakhan DEGREE: M.Ed. (Curriculum and Instruction)

ADVISORS: Dr.Sakpong Homhuan Chairman

Dr.Sombat Rittidesh Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2010

Abstract

This research study aimed to develop working process skill in local handicraft working of students using technology process. The data providers were 1) 33 Mathayom Suksa 3 students, 2) 27 teachers at Ban Nongwa Nonthong School, Maha Sarakham Educational Survice Area Office 1, in second semester of 2009 academic year, and 3) 33 Mathayom Suksa 3 students' parents and 10 local intellectuals at Nongwa Nonthong Village. Research instruments included 1) needs inventory in working process skill in local handicraft working development of students using technology process, 2) focus group, 3) story telling, 4) knowledge assets extraction, 5) core competence analysis, 6) learning behavior observation, 7) lesson distilled, and 8) stage for audition reliability of data. The statistics used for data analysis were percentage (%) and arithmetic mean (\bar{x}) .

The research findings were as follows:

1. Needs survey in working process skill development of local handicraft working of the students using technology process revealed that the data providers comprised of 1) Mathayom Suksa 3 students, 2) teachers at Ban Nongwa Nonthong School, and 3) parents and local intellectuals totally 103 persons. Most of them were: male 38 persons, 36.89 percent; in the age range of 31-40 years old, 33.01 percent; parity in primary education 39 persons, 37.87 percent. The topic that every group of

data providers was selected for learning activity was a special weaving called "Kepkid", totally 64 persons, 62.13 percent. In addition the data providers suggested in the questionnaire to use technology process in working process skill development in local handicraft working of students in 5 issues that were 1) activity timing should flexible depends on the activity, 2) the local intellectual should guide precisely working steps and other designing techniques, 3) the implement of technology process in working process development should be conduct by the expert, 4) should use technology medias in designing, 5) should cultivate morale in working, patience, charity, and love in work, 6) the local intellectual should insert social etiquette for students appropriately act with people and places.

2. The working process skill development in local handicraft work of the students exposed 7 steps in working process included 1) identify problem by survey needs in working process skill development of local handicraft working of the students, found that the local handicraft work which mentioned to use in learning activity was Kepkid weaving, 2) collect data using focus group discussion found five core knowledge were; history of weaving in Nongwa Village, Kepkid weaving method, equipment and supplies for Kepkid weaving, pattern designing, and utilization of Kid cloth, 3) choose a solution by focus group discussion gained five bases of learning activities that were; Cotton Flower Base had Ms. Wilai Banrabhum as a local intellectual base, Cotton Yarn Base had Ms. Baukai Kangmo as a local intellectual base, Tint Base had Ms. Bualoi Sankote as a local intellectual base, Looms Setting Base had Mrs. Rean Jamnongseen as a local intellectual, and Kepkid Weaving Base had Ms. Somjit Tanto as a local intellectual, 4) design working using story telling, knowledge assets extraction, and core competence analysis. The local intellectuals told stories and shared experiences through the bases of learning activity. Student did a work practice and extracted knowledge asset of each base after learning, and then analyzed the core competence by mean of knowledge fusion and categorized the knowledge for construct core knowledge of Kepkid weaving. 5) Test students through learning behavior observation and product quality check up found the learning behavior in working process skill development of local handicraft working using technology process which students obviously expressed was work planning. The Kid cloth products of the students were good for using, however, should improve how to choose yarn color. 6) Rectify by lesson distilled found the students were able to collect steps of Kepkid weaving and able to find strong-weak point which need to improve in the production steps. And 7) Assessment using stage for audition reliability of data, invited all 3 groups of stakeholder to check data accuracy of the steps in Kepkid weaving appeared that all stakeholders approved the knowledge which students constructed in term of correction and consistent with the context of community and cultural heritage

